Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, telefon
Tom N. Pedersen, 5557 2119

Vår dato
19.10.2017
Dykkar dato
07.02.2017

Vår referanse
2016/5213 542.1
Dykkar referanse

Strømsnes Akvakultur AS
Ulvøyvegen
5337 Rong

Svar på klage på utsleppsløyvet for Strømsnes Akvakultur AS

Strømsnes Akvakultur AS får for ein prøveperiode på tre år frå 1. januar 2018 løyve til settefiskproduksjon av laks og aure med årleg biomasseproduksjon på inntil 1100 tonn på lokaliteten Strømsnes i Askøy kommune. Løyvet er gjeve med heimel i forureiningslova § 11, jf. § 16 og mellombels endra i medhald av forvaltningslova § 33 andre ledd.

Løyvet til utvida biomasseproduksjon vil bli vurdert vidareført under føresetnad av at Strømsnes Akvakultur AS klarer å dokumentere at dei held seg innanfor utsleppsgrensene av nitrogen, fosfor og organisk materiale.

Vi viser til brev frå brev frå Akvator AS på vegne av Strømsnes Akvakultur datert 7. februar 2017 og oversendt frå Hordaland fylkeskommune den 7. februar 2017.

Strømsnes Akvakultur AS ber om at utsleppsløyvet frå 18. november 2016 vert endra slik at ramma for løyvet blir i samsvar med søknaden. Det vart søkt om løyve til produksjon av inntil 1132 tonn settefisk av laks og aure. Det vert ikkje søkt om endring i ramma for utsleppsløyvet avgrensa til utslepp av 16 tonn nitrogen (N), 1,7 tonn fosfor (P) og 30 tonn organisk materiale målt som TOC.

Merknad frå klagar

Akvator AS har på vegne av Strømsnes Akvakultur AS skrive både søknad og klaga på Fylkesmannen sitt vedtak. I klagen ber dei om at dei får løyve til produksjon av fisk i det omfang det ble søkt om, 1132 tonn. Dei meiner det er mogleg å gjere det innanfor den utsleppsramma som er gitt i utsleppsløyvet. Løyvet er avgrense til utslepp av inntil 16 tonn nitrogen, 1,7 tonn fosfor og 30 tonn organisk materiale målt som TOC. Dei skriv at dei ved bruk av ei kombinasjonsdrift av reinsing og RAS-anlegg (Recirculating Aquaculture System) skal kunne klare dette. RAS-anlegg har høgare grad av reinsing enn det som er føresett i utsleppsløyvet. Strømsnes Akvakultur AS skal nytte trommelfilter med 50 – 70 mikron duk og Blue Ocean filter-reinsing på både rejektvatn i RAS-anlegg og på overskotsvatn. Konseptet går ut på å filtrere spylevatnet frå trommel- og bandfilter gjennom ein organisk filtermasse utan bruk av kjemikal.

Tabell 1: Utsleppsmengder frå dei to ulike produksjonslinjene på anlegget ved respektiv produksjon i gjennomstrøymingsnalegg og RAS-anlegg

Deler av det gamle anlegget på Strømsnes kan brukast til å produsera oppunder 400 tonn/år, i tillegg til at det kan produserast 700 tonn biomasse totalt i resirkuleringsanlegg; 580 tonn i RAS-modul i deler av det gamle anlegget, og 120 tonn biomasse i nytt RAS-anlegg:

	Biomasse (tonn)	Tot-Nitrogen (tonn)	Tot-fosfor (tonn)	TOC (tonn)
Utslepp frå gjennomstr. anlegg (med trommelfilter)	400	11,600	1,200	21,600
Utslepp frå RAS-anlegg (med Blue Ocean filter/renseanlegg)	700	3,551	1,175	4,037
Totalt	**11 000**	**15,151**	**2,375**	**25,637**

Våre merknader

Ramme for utsleppsløyvet

Fylkesmannen har dei siste åra endra utsleppsløyva frå å definere ramma for løyvet i produksjon av fisk (biomasseproduksjon) og tilhøyrande fôrforbruk, til å gje løyve til definerte utslepp til resipienten. Dette er i samsvar med løyva som blir gitt til anna industri.

Samstundes som det blir gitt løyve til utslepp, er det og sett krav om at drifta skal følgje krava BAT, dvs. bruk av beste tilgjengelege teknikkar. Utsleppsløyva har difor og eit krav om mengdeproporsjonalitet på utsleppet.

Det er i dag teknisk mogleg å ha anlegg med bortimot absolutt nullutslepp til vatn. Det er mogleg i heilt lukka anlegg med RAS-teknologi og nesten ingen utslepp til vatn. Slike løysingar er kostbare og vanskelege å få til i stor skala. Når industrien får løyve til utslepp, er det av både økonomiske og praktiske omsyn.

Utsleppsløyva til settefiskanlegg har tatt utgangspunkt i gjennomstrøymingsanlegg med partikkelreinsing. Reinsegraden er ulike for dei ulike komponentane. Reinseefekten på nitrogen er monaleg lågare enn for fosfor, med høvesvis 20 % og 55 % reinseeffektivitet.

Når miljøstyresmaktene har avgrensa reinsekravet til partikkelreinsing i gjennomstrøymingsanlegg, er det etter ei vurdering av kva som vil vere både praktisk og økonomisk mogleg.

Omsyn til resipient

Fylkesmannen ga utsleppsløyve til eit avgrensa utslepp av omsyn til resipienten, jf. vurderinga gjort i oversendingsbrevet 18. november 2016. Vi vil her legge til at situasjonen for resipienten ikkje har endra seg. UNI Research har nyleg dokumentert utviklinga i Byfjorden og tilhøyrande fjordsystem. Dei mest konkrete endringane går på temperaturauke, nedgang i oksygenmetning, og endringar i botnfauna. Det blir både fleire artar og fleire

individ. Hardføre artar (forureiningstolerante arter) har aukande dominans. Det har skjedd ei auke tilførsler av næringsstoff til fjorden, særleg dei siste 20 åra. Endringane blir forklart med både klimaendringar og påverknad frå menneskeleg aktivitet ved auke i utsleppa. Dei mest markerte endringane ser vi i indre delar av Byfjordsystemet. I Sørfjorden ved Osterøy har miljøtilstanden blitt sterkt endra, særleg på oksygenmetning i dei djupaste delane av bassengvatnet.

Kommunane rundt Byfjorden og tilhøyrande fjordar har store investeringar i reinseanlegg for kommunale avløp. Det skal byggast reinseanlegg for sekundærreinsing, med fjerning av organisk materiale frå avlaupsvatnet. Dette blir gjort for å sikre best mogleg vasskvalitet og miljøtilstand i fjorden. Desse tiltaka er og eit svar på dei endringane som har blitt avdekka gjennom overvakingsprogramma i Byfjorden.

Fiskeoppdrett har store utslepp av organisk materiale. Om ein skal samanlikne utslepp frå fiskeoppdrett med avlaupsanlegg, kan ein grovt sett nytte ei enkel omrekning ved å rekne at 1 PE (personekvivalent) svarar til produksjon av 100 kg fisk (1 tonn fisk = 10 PE) når det ikkje er reinsing. Når 1 pe svarer til utslepp av 12 gram N/døgn, inneber det at ramma for utsleppsløyvet for Strømsnes akvakultur svarer til 3650 PE. Utslepp frå akvakultur er difor ein viktig del av utsleppa til Byfjorden.

Overvaking av utslepp frå akvakultur har hovudfokus på utslepp av partikulært organisk materiale. Dette legg seg på botnen under merdanlegga og ved utsleppspunktet frå landbaserte anlegg. Reinseeffekten på nitrogenutsleppa frå landbaserte anlegg er lågare enn for fosfor. Oppløyste næringssalt fører til stimulert algeproduksjon. 20 til 30 % av algeproduksjonen sedimenterer og fører auka tilførsler av organisk materiale til sjøbotnen over eit større område.

Ramme i utsleppsløyvet

Når det er gitt eit løyve til utslepp definert som utslepp av tal tonn nitrogen, fosfor og organisk materiale, er det gjort på grunnlag av eit minstekrav til reinsing av utsleppa. Det er og sett krav til mengdeproporsjonalitet. Så lenge ein overheld kravet til reinsing, skal det vere ramma i løyvet som set grensene for produksjonen. For miljøet sin del har det ikkje noko å sei kor mange eller kor store fisk det er i tankane på land, så lenge utsleppet ikkje overstig dei sette grensene. Hadde det ikkje vore krav til mengdeproporsjonalitet, kunne ein sett bort frå den avgrensinga av løyvet. Då sektoretatane har ulik måte å definere ramma for løyvet, kan tal fisk og storleik på fisk vere avgrensande etter anna regelverk.

For Fylkesmannen er det avgjerande at ramma for utsleppsløyvet blir halde og at verksemda har ei drift som ikkje fører til større spesifikke utslepp (utslepp per tonn fiskeproduksjon) enn det som er forventa. Vi har sett ei ramme definert som tal tonn nitrogen, fosfor og organisk materiale. Definisjonane vi har kome fram til er på grunnlag av tilgjengeleg kunnskap. Vår utrekning av kor store utsleppa blir kan kome til å blir justerte når Miljødirektoratet har fått kvalitetssikra tala.

Dokumentasjon av vilkåra i utsleppsløyvet

Det er viktig at rammene for utsleppsløyvet blir halde. Når ramma for utsleppsløyvet har vore tal fisk, biomasseproduksjon og fôrforbruk, har dokumentasjon vore enkel. Når ramma er definert som utslepp, må utsleppa dokumenterast.

Det er eit pågåande arbeid i Miljødirektoratet på korleis settefiskanlegg kan rapportere vilkåra i utsleppsløyvet på ein enkel måte. For eit gjennomstrøymingsanlegg med reinsekrav i form av filtrering, kan det enkelt gjerast ved å rapportere fôrforbruk, biomasseproduksjon av fisk og daudfisk samt produksjon av slam. Det må gjerast målingar av slammet sitt innhald av N, P og TOC. Desse verdiane kan rapporterast inn via Altinn. Eit biomasserekneskap kan setjast opp ved bruk av standardiserte verdiar for innhald av N, P og TOC i fôr og fisk. Det kan då gjerast automatiske utrekningar av totale utslepp, spesifikke utslepp og reinseeffekt. Det er trong for både kvalitetssikring av standardverdiar for innhald av N, P og TOC i både fôr og fisk. Her har Miljødirektoratet iverksett utviklingsarbeid som etter plan skal vere på plass i løpet av neste år.

Bruk av RAS teknologi vil gjere desse utrekningane noko meir kompliserte. Bruk av biofiltre fører til at ein del av utsleppa av nitrogen går til luft i staden for vatn. I slike tilfelle vil det vere naudsynt med ein måleprogram som syner kva utslepp som går til vatn.

I dag har vi ikkje utvikla gode og enkle standardar for korleis dokumentere at utsleppsgrensene blir haldne. Det er difor viktig å ta eit visst atterhald om vi skal gje løyve til ein større fiskeproduksjon enn føresett då løyvet vart gitt. RAS teknologi har vore nytta ei tid no og vi veit at det er mogleg å nytte svært lite vatn. Vi har mindre kunnskap kva som er dei faktiske utsleppa til luft og til vatn.

Ramme i utsleppsløyvet og kravet til BAT

Når Straumsnes Akvakultur AS ønskjer å produsere 1100 tonn fisk innanfor dei rammene som er gitt i utsleppsløyvet inneber det at dei vil ha ein driftsform med lågare spesifikke utslepp enn kva som er standardkravet frå miljøstyresmaktene. Kravet om å nytte beste tilgjengelege teknologi (BAT) blir og stetta.

Konklusjon

Fylkesmannen finn at det er grunnlag for å gjere endringar i utsleppsløyvet etter at Strømsnes Akvakultur har kome med ytterlegare opplysningar utover det som vart gitt i søknaden, jf. forvaltningslova § 33 andre ledd.

Løyve til å produsere ein større mengd fisk enn føresett då utsleppsløyvet vart gitt krev at utsleppa blir dokumenterte. Strømsnes Akvakultur AS har fått eit løyve til utslepp av ei gitt mengd av nitrogen, fosfor og organisk materiale.

Vi har i dag ingen anlegg som rapporterer på denne måten. Vi veit difor ikkje om det er mogleg å ha ein så stor produksjon innanfor dei rammene som er gitt. Det er difor rett å gje løyve til ein høgare biomasseproduksjon for ein avgrensa periode. Ramma for utsleppa i løyvet blir uendra, med definisjonen av biomasseproduksjon blir justert for ein periode på 3 år.

Forlegning av denne prøveperioden bør vere kurant dersom Strømsnes Akvakultur AS klarer å dokumentere sine utslepp på ein tilfredsstillande måte.

Vedlagt følgjer endra utsleppsløyve for mellombels løyve til produksjon av inntil 1100 tonn biomasseproduksjon av settefisk av laks og aure på lokaliteten Strømsnes i Askøy kommune.

Gebyr for sakshandsaming

Fylkesmannen sitt arbeid med handsaming av søknadar om nye løyve og endring av løyve er omfatta av ei gebyrordning. Verksemda skal betale eit gebyr på 5.900 kr for Fylkesmannen si handsaming av søknaden, jf. forureiningsforskrifta kapittel 39. Faktura vil bli sendt frå Miljødirektoratet.

Verksemda kan klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innan 3 veker etter at dette brevet er motteke, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ei eventuell klage bør vere grunngjeven og skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland. Ei eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemda må derfor betale det fastsette gebyret. Om Miljødirektoratet imøtekjem klagen, vil det overskytande beløpet bli refundert.

Erstatningsansvar

Utsleppsløyvet fritek ikkje verksemda for erstatningsansvar for forureiningsskade, jf. § 10 og kap. 8 i forureiningslova.

Klage

Fylkesmannen si avgjerd kan bli klaga på til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslege klageinteresse innan 3 veker frå underretning om Fylkesmannens vedtak er kome fram eller frå vedkommande fekk eller burde ha skaffa seg kjennskap til vedtaket. Klager som kjem inn etter denne fristen kan ikkje påreknast å bli handsama, jf. forvaltningslova § 31. Ein eventuell klage skal opplyse om kva klagen gjeld og kva de ønsker å endre. Klagen skal grunngjevast. Andre opplysningar av betyding for saken bør nemnast. Klagen skal sendast til Fylkesmannen.

Ein eventuell klage fører ikkje automatisk til at gjennomføringa av vedtaket blir utsett. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding eller av eige tiltak avgjere at vedtaket ikkje skal gjennomførast før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjerda av spørsmålet om gjennomføring kan ikkje klagast på.

Partane har innanfor visse rammer rett til å sjå dokumenta i saka. Ta kontakt med Fylkesmannen for fleire opplysningar om dette. Fylkesmannen kan på førespurnad også gi fleire opplysningar om reglar for saksbehandling og andre reglar av betyding for saka.

Vi har sendt kopi av dette brevet med vedlegg til dei saka vedkjem, jf. vedlagt adresseliste.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljøvernsjef

Tom N. Pedersen
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Akvator
Hordaland fylkeskommune Postboks 7900 5020 Bergen

Fylkesmannen i Hordaland

Løyve etter forureiningslova for settefiskproduksjon til Strømsnes akvakultur AS

Fylkesmannen gjev Strømsnes Akvakultur AS løyve med heimel i forureiningslova § 11, jf. § 16. Løyvet er gjeve på grunnlag av opplysningar i søknad av 12. april 2016 og opplysningar som kom fram under handsaminga av søknaden. Løyvet gjeld frå 18. november 2016 og vart endra 18. oktober 2017. Endringa inneber løyve til 1100 tonn biomasseproduksjon for ein periode på inntil tre år frå 1. januar 2018. Punkt 3.1 i løyvet er ikkje endra.

Dette løyvet erstattar løyvet frå 18. november 2016.

Dersom verksemda ønskjer endringar utover det som vart opplyst i søknaden eller under sakshandsaminga og som kan ha miljømessig verknad, må verksemda på førehand avklare dette skriftleg med Fylkesmannen.

Dersom heile eller vesentlege delar av løyvet ikkje er teke i bruk innan fire år, skal verksemda sende ei utgreiing om omfanget til verksemda. Fylkesmannen vil då vurdere eventuelle endringar i løyvet.

Verksemdsdata

Verksemd	**Strømsnes Akvakultur AS**
Lokalitet	Strømsnes
Stad/gateadresse	Ulvøyvegen 130
Postadresse	5337 Rong
Kommune og fylke	Askøy, Hordaland
Org.nummer (verksemd)	936 100 112
Koordinatar (Euref89/WGS84)	60° 28,0887’ N, 5° 13,5017’ E
NACE-kode og bransje	03.222 Produksjon av yngel og settefisk i ferskvannsbasert akvakultur

Referansane til Fylkesmannen

Løyvenummer	Anleggsnummer	Risikoklasse[1]
2016.0880.T	**1247.0071.01**	**3**

Løyve gjeve: 18. november 2016	Endringsnummer: 1	Sist endra: **19. oktober 2017**
Kjell Kvingedal miljøvernsjef		Tom N. Pedersen seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og derfor inga underskrift.

[1] Forureiningsforskrifta kapittel 39 om gebyr til statskassen for Fylkesmannen sitt arbeid med løyver og kontrollar etter forureiningslova

1. Rammer for verksemda

Løyvet gjeld forureining frå produksjon av settefisk av laks og aure. Løyvet gjeld for ein årleg produksjon av sjøklar settefisk av laks og aure med ein biomasseproduksjon på inntil 550 tonn og per år.

For ein avgrensa periode på tre år er det gitt løyve til biomasseproduksjon av inntil 1100 tonn sjøklar settefisk av laks og aure.

Ved vesentlege endringar i drift eller utsleppstilhøve må verksemda søke om endring av løyvet, jamvel om produksjonen ligg innanfor 1100 tonn i nemnde tre-årsperiode.

2. Generelle vilkår

2.1 Utsleppsavgrensingar

Dei utsleppskomponentane frå verksemda som er forventa å ha størst miljømessig verknad, er uttrykkeleg regulert gjennom spesifikke vilkår i dette løyvet. Utslepp som ikkje er uttrykkeleg regulert på denne måten, er omfatta av løyvet så langt opplysningar om slike utslepp vart framlagt i samband med sakshandsaminga eller må reknast for å ha vore kjent på annan måte då vedtaket vart gjort. Dette gjeld likevel ikkje utslepp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslepp av slike komponentar er berre omfatta av løyvet dersom dette går fram uttrykkeleg av vilkåra i løyvet eller dei er så små at dei må reknast for å vere utan miljømessig verknad.

2.2 Plikt til å redusere forureining så langt som mogleg

All forureining frå verksemda, under dette utslepp til luft, vatn, støy og avfall, er isolert sett uønskt. Sjølv om utsleppa blir haldne innanfor fastsette utsleppsgrenser, pliktar verksemda å redusere sine utslepp, under dette støy, så langt dette er mogleg utan urimelege kostnadar. Plikta omfattar også utslepp av komponentar som det ikkje er sett uttrykkeleg grenser for i vilkår i løyvet.

For produksjonsprosessar der utsleppa er proporsjonale med produksjonsmengd, skal ein eventuell reduksjon av produksjonsnivået som er lagt til grunn i samband med sakshandsaminga, føre til ein tilsvarande reduksjon i utsleppa.

2.3 Plikt til førebyggjande vedlikehald

For å halde dei ordinære utsleppa på eit lågast mogleg nivå og for å unngå utilsikta utslepp, skal verksemda sørgje for førebyggjande vedlikehald av utstyr som kan verke inn på utsleppa. System/rutinar for vedlikehald av slikt utstyr skal vere dokumentert, jf. internkontrollforskrifta § 5 punkt 7 .

2.4 Tiltak ved auka forureiningsfare

Dersom det som følgje av unormale driftstilhøve eller av andre grunnar oppstår fare for auka forureining, pliktar verksemda å setje i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den auka forureiningsfaren, under dette om nødvendig, å redusere eller innstille drifta.

Verksemda skal så snart som mogleg informere Fylkesmannen om unormale tilhøve som har eller kan få forureiningsmessige følgjer. Akutt forureining skal varslast i samsvar med punkt 10.4.

2.5 Internkontroll

Verksemda skal ha internkontroll for verksemda si i samsvar med gjeldande forskrift. Internkontrollen skal mellom anna sikre og dokumentere at verksemda held krav i dette løyvet, forureiningslova, produktkontrollova og relevante forskrifter til desse lovene. Verksemda pliktar å halde internkontrollen oppdatert.

Verksemda skal alltid ha oversikt over alt som kan føre til forureining, og skal kunne gjere greie for risikoen for forureining.

2.6 Best tilgjengeleg teknologi

Verksemda skal etterleve forureiningslova sitt føre-var-prinsipp for å redusere miljøpåverknaden av drifta og forbruket av ressursar, jf. forureiningslova § 7 og naturmangfaldlova § 12 om bruk av miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar. Dette gjeld for alle interne produksjonsprosessar i anlegget, samt reinsing av avløp.

Verksemda pliktar som ein del av sin internkontroll å halde seg oppdatert på dokumentasjonen som finst for bransjen når det gjeld beste tilgjengelege teknologi (BAT[2]). For å unngå, eller avgrense forureining og avfallsproblem, skal de nytte den beste tilgjengelege teknologien som ut frå ei samla vurdering – også av økonomiske tilhøve, gir dei beste resultata for noverande og framtidig tilstand i miljøet. Plikta omfattar også utslepp av komponentar som det ikkje er sett spesifikke grenser for.

2.7 Tiltak for å sikre mot viltskade

Naturmangfaldlova og viltlova set krav om at vi skal ta vare på viltet og leveområda deira for å sikre produktiviteten og rikdomen av artar i naturen. Verksemda pliktar å setje i verk førebyggande tiltak som vernar om både anlegg og vilt.

3. Utslepp til vatn

3.1 Utsleppsmengder

Det er sett utsleppsgrenser for samla årlege utslepp. Utsleppa frå setjefiskanlegget er indirekte avgrensa gjennom produksjonsramma i vilkår 1 og vilkår 3.2 om reinsing av avløpet. For dette anlegget er det gjeve løyve til utslepp av inntil 16 tonn total nitrogen, 1,7 tonn total fosfor og 30 tonn organisk materiale målt som TOC.

3.2 Utsleppsreduserande tiltak

Før utslepp til resipienten skal avløpsvatnet reinsast gjennom reinseanlegg som oppfyller reinsekrava sett til oppsamling av minst 70 % av partiklar av organisk materiale. Kravet om reinsing skal vere oppfylt når fôrforbruket vert høgare enn 250 tonn per år og innan to år etter at dette løyvet vart gitt i november 2016.

[2] Rapport frå Nordisk Ministerråd, TemaNord 2013:529, BAT for fiskeopdræt i Norden, www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2013-529

3.3 Utsleppstad for prosessavløp

Avløpsvatnet skal førast til resipienten i Byfjorden på minimum 20 m djup og på ein slik måte at innblanding i vassmassane vert best mogleg.

3.4 Overflatevatn

Avrenning av overflatevatn frå verksemda sine uteareal skal handterast slik at det ikkje medfører skade eller ulempe for miljøet.

3.5 Mudring

Dersom det som følgje av drifta til verksemda skulle vise seg å vere nødvendig med mudring, skal verksemda innhente nødvendig løyve frå forureiningsstyresmakta. Slik mudring må verksemda koste sjølv.

4. Utslepp til luft

Diffuse utslepp frå produksjonsprosessar, uteareal, lagerområde, område for lossing/lasting, reinseanlegg og anlegg for behandling av slam, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal avgrensast så langt som mogleg. Fôrlagring, spyling, reingjering og tørking av utstyr, handtering av avfall og andre aktivitetar ved anlegget skal gå føre seg på ein slik måte at det ikkje fører til nemnande luktulemper utanfor verksemda sitt område.

5. Grunnforureining og forureina sediment

Verksemda skal vere innretta slik at det ikkje skjer utslepp til grunnen som kan føre til nemneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Verksemda pliktar å halde kontinuerleg oversikt over eventuell eksisterande forureina grunn på verksemdsområdet og forureina sediment utanfor. Det same gjeld faren for spreiing, og om det er trong for granskingar og tiltak. Dersom det er nødvendig å setje i verk granskingar eller andre tiltak, skal Fylkesmannen varslast om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påverke forureina grunn eller forureina sediment, må ha løyve etter forureiningslova, eventuelt godkjenning frå kommunen[3] eller Fylkesmannen[4].

6. Kjemikal

Med kjemikal meiner vi her kjemiske stoff og stoffblandingar som blir brukt i verksemda, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikal, til dømes groehindrande middel, vaskemiddel, hydraulikkvæsker og middel for å hindre brann.

For kjemikal som blir brukt på ein slik måte at det kan føre til fare for forureining, skal verksemda dokumentere at ho har gjort ei vurdering av helse- og miljøeigenskapar til kjemikala på bakgrunn av testing eller annan relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

[3] Forureiningsforskrifta kapittel 2 om opprydding i forureina grunn ved byggje- og gravearbeid
[4] Forureiningsforskrifta kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag

Verksemda pliktar å etablere eit dokumentert system for substitusjon av kjemikal. Verksemda skal gjere ei kontinuerleg vurdering av faren for skadelege effektar på helse og miljø valda av dei kjemikala som blir brukt, og av om alternativ finst. Skadelege effektar knytt til produksjon, bruk og endeleg disponering av produktet, skal vurderast. Der betre alternativ finst, pliktar verksemda å bruke desse så langt dette kan skje utan urimeleg kostnad eller ulempe.[5]

Stoff åleine, i stoffblandingar og/eller i produkt, skal ikkje framstillas og seljast, eller bli brukt utan at dei er i samsvar med krava i REACH-regelverket[6] og andre regelverk som gjeld for kjemikal.

7. Støy

Anlegget skal utformast og drivast slik at det ikkje oppstår urimelege støyplager for omgivnaden. Jamvel om verksemda held seg innanfor grenseverdiane for støy, har ein likevel plikt til å redusere støy mest mogleg med hjelp av best tilgjengeleg teknologi. Dette kan mellom anna omfatte skjerming av vifter eller omplassering / innebygging av særleg støyande maskinar. Aktivitetar som medfører fare for spesiell støy, bør i størst mogleg grad gjennomførast innanfor vanleg arbeidstid, dvs. måndag til fredag kl. 7-16.

Verksemda sitt bidrag til utandørs støy ved omkringliggjande bustader, sjukehus, pleieinstitusjonar, fritidsbustader, utdanningsinstitusjonar, barnehagar skal ikkje bryte følgjande grenser, målt eller rekna ut som frittfeltsverdi ved mest støyutsette fasade:

Kvardagar	**Laurdagar**	**Søn- og helgedagar**	**Kveld (kl. 19–23), kvardagar**	**Natt (kl. 23–07), alle døgn**	**Natt (kl. 23–07), alle døgn**
55 Lden	50 Lden	45 Lden	50 Levening	45 Lnight	60 LAFmax

L_{den} er A-vege ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.
$L_{evening}$ er A-vege ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19-23.
L_{night} er A-vege ekvivalent støynivå for nattperioden 23–07.
L_{AFmax} er A-vege maksimalnivå for dei 5–10 mest støyande hendingane innanfor perioden, målte/rekna ut med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Verksemda skal halde alle støygrenser innanfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjeld all støy frå verksemda si ordinære verksemd, inkludert intern transport på verksemdsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkt. Støy frå bygg- og anleggsverksemd og frå ordinær persontransport av verksemda sine tilsette er likevel ikkje omfatta av grensene.

8. Energi

Verksemda skal ha eit system for energileiing i verksemda for kontinuerleg, systematisk og målretta vurdering av tiltak som kan setjast i verk for å oppnå mest mogleg energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energileiing skal inngå i internkontrollen til verksemda, jf. punkt 2.6 og følgje prinsippa og metodane gitt i norsk standard for energileiing.

[5] Produktkontrollova § 3a
[6] Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og avgrensing av kjemikal (REACH)

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Verksemda pliktar så langt det er mogleg utan urimelege kostnadar eller ulemper å unngå at det blir danna avfall som følgje av verksemda. Særleg skal verksemda prøve å avgrense innhaldet av skadelege stoff i avfallet mest mogleg.

Verksemda pliktar å sørgje for at all handtering av avfall, under dette farleg avfall, skjer i samsvar med gjeldande reglar for dette fastsett i eller i medhald av forureiningslova, under dette avfallsforskrifta[7].

9.2 Organisk produksjonsavfall

Produksjonsavfall i form av død fisk, fôrrestar, slam, feitt med vidare skal handterast på ein slik måte at det ikkje oppstår fare for forureining. Nedgraving eller dumping av slikt avfall i sjøen eller på land er ikkje tillate.

Verksemda sitt produksjonsavfall skal handterast slik at det i størst mogleg grad kan utnyttast som ein ressurs:

- Oppsamla død fisk skal konserverast omgåande ved ensilering, frysing, eller liknande og førast til eige lager før levering til godkjent mottakar. Ved ensilering skal fisken kvernast. Anlegget skal ha beredskap for å kunne handtere massiv fiskedød.
- Oppsamla slam frå reinsing av produksjonsvatn og avløp skal så langt mogeleg utnyttast til gjødsel/jordforbetringsmiddel eller energiføremål. Verksemda må ha ein plan for handtering av slammet i tråd med gjeldande regelverk[8] på dette området. Transport til godkjent anlegg for mottak/bruk skal skje på ein slik måte at det oppstår minst mogeleg ulempe, lukt med vidare.

Død fisk og anna produksjonsavfall/slam som eventuelt inneheld restar av medisinfôr, antibiotika, insekticid eller andre miljøfarlege stoff skal handterast slik at anna oppsamla produksjonsavfall som skal utnyttast som ressurs ikkje vert ureina. Dette må lagrast i eige lager med tilstrekkeleg kapasitet.

10. Tiltak for førebyggjande og beredskap mot akutt ureining

10.1 Miljørisikoanalyse

Verksemda skal gjennomføre ein miljørisikoanalyse av verksemda si. Verksemda skal vurdere resultata med tanke på akseptabel miljørisiko. Potensielle kjelder til akutt forureining av vatn, grunn og luft skal kartleggjast. Miljørisikoanalysen skal dokumenterast og skal omfatte alle tilhøve ved verksemda som kan føre til akutt forureining med fare for helse- og/eller miljøskadar inne på område til verksemda eller utanfor. Ved modifikasjonar og endra produksjonstilhøve skal miljørisikoanalysen oppdaterast.

Verksemda skal ha oversikt over miljøressursar som kan bli råka av akutt forureining og dei helse- og miljømessige konsekvensane slik forureining kan føre til.

[7] Forskrift om gjenvinning og handsaming av avfall
[8] Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav, og anna relevant regelverk

10.2 Førebyggjande tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal verksemda setje i verk risikoreduserande tiltak. Både sannsynsreduserande og konsekvensreduserande tiltak skal vurderast. Verksemda skal ha ein oppdatert oversikt over dei førebyggjande tiltaka.

10.3 Etablering av beredskap

Verksemda skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og dei risikoreduserande tiltaka som er sette i verk, etablere og vedlikehalde ein beredskap mot akutt forureining. Beredskapen skal vere tilpassa den miljørisikoen som verksemda til ei kvar tid representerer. Verksemda skal øve på beredskapen mot akutt forureining minimum ein gong per år.

10.4 Varsling om akutt forureining

Akutt forureining eller fare for akutt forureining skal varslast i samsvar med gjeldande forskrift[9]. Verksemda skal også så snart som mogleg varsle Fylkesmannen gjennom fmhopostmottak@fylkesmannen.no i slike tilfelle.

Fylkesmannen føreset at verksemda kan leggje fram meir utfyllande dokumentasjon, til dømes ved tilsyn, om verksemda sine aktivitetar knytt til miljørisikoanalysen, dei førebyggjande tiltaka og beredskapen.

11. Utsleppskontroll og rapportering til Fylkesmannen

11.1 Utsleppskontroll

Verksemda skal gjennomføre målingar og utrekningar av utslepp til vatn. Utrekningane av utslepp skal vere baserte på fôrforbruk, biologisk produksjon av fisk og produksjon av slam. Det må gjerast målingar av mengd produsert slam og analysar av innhaldet av N, P og TOC.

Utrekningane og målingane skal vere representative for verksemda sine faktiske utslepp og skal som minimum omfatte

- komponentar som er uttrykkeleg regulert gjennom grenseverdiar i løyvet eller forskrifter
- andre komponentar som er omfatta av rapporteringsplikta i samsvar med Miljødirektoratet sin rettleiar til verksemda sin eigenrapportering. Rettleiaren er lagt ut på www.miljodirektoratet.no.

11.2 Utreknings- og måleprogram

Verksemda skal ha eit utreknings- og måleprogram som inngår i verksemda sin dokumenterte internkontroll.

Når verksemda utarbeider måleprogrammet, skal de:

- Velje prøvetakingsfrekvensar som gjev representative prøver
- Vurdere usikkerheitsbidraga ved dei ulike trinna i målingane (prøvetaking – analyse – utrekning) og velje løysingar som reduserer den totale usikkerheita til eit akseptabelt nivå.

[9] Forskrift om varsling av akutt forureining eller fare for akutt forureining

11.3 Rapportering til Fylkesmannen

Utrekning av utsleppsmengd og reinsegrad skal innan 1. mars kvart år rapporterast til Fylkesmannen, inntil det blir etablert ei ordning for rapportering gjennom Altinn.

11.4 Kvalitetssikring

Verksemda er ansvarleg for at metodane og utføring av målingane er forsvarleg kvalitetssikra mellom anna ved å

- utføre målingane etter Norsk Standard. Dersom det ikkje finst, kan internasjonal eller utanlandsk standard nyttast. Fylkesmannen kan vidare godta at annan metode vert brukt dersom særlege omsyn tilseier det.
- bruke akkrediterte laboratorium/tenester når prøvetaking og analyse blir utført av eksterne. Tenesteyter skal vere akkreditert for den aktuelle tenesta.

I tilfelle verksemda sjølv tek ut prøver og sender dei til akkreditert laboratorium, skal dette på førehand vere avklart skriftleg med laboratoriet, og verksemda skal ha fått naudsynt opplæring i uttak og vidare handtering av prøvane.

12. Overvaking av resipient

12.1 Krav til miljøtilstand

Utslepp frå anlegget skal ikkje føre til at vedtekne miljømål for vassførekomsten ikkje let seg gjere å oppnå, eller at miljøtilstanden vert redusert, jf. vassforskrifta[10] og tilhøyrande klassifiseringsrettleiar[11] for miljøtilstand.

Utslepp frå anlegget skal ikkje føre til at gravande dyr ikkje kan eksistere ved eller i nærsona til utsleppsstaden for avlaupsvatnet. I sedimenteringsområdet skal tilstandsklassa over tid ikkje vere dårlegare enn klasse II når det gjeld djupvatn, blautbotnfauna og sediment, og skal ikkje ha ei negativ utvikling.

Overflatevatnet i influensområde skal om sommaren ikkje vere dårlegare enn naturtilstandsklassa for området.

Strandsona nær anlegget skal ikkje vere synleg påverka av utslepp eller anna ureining frå anlegget.

12.2 Krav til overvaking

Prøvetaking, analysar og fagleg vurdering skal gjennomførast av kvalifiserte og uavhengige organ, desse bør også så langt mogleg vere akkreditert for oppgåva.

Verksemda skal følgje opp tidlegare resipientgranskingar med ei resipientgransking innan tre år eller innan desember 2019. Seinare frekvens for resipientgransking vil avhenge av miljøtilstand og kvart tredje år inntil miljøtilstanden syner minst god tilstand (målt etter Miljødirektoratet sin rettleiar nr 2-2013). Normalkravet til resipientgransking ved god økologisk tilstand er kvart 6. år.

[10] Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) av 15.12.2006, nr 1446

[11] Direktoratsgruppa Vanndirektivet 2013, Veileder 02:2013 Klassifisering av miljøtilstand i vann

Verksemda kan bli pålagt å utføre meir omfattande overvaking, eller delta i dei undersøkingane som Fylkesmannen finn nødvendig for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51.

12.3 Rapportering til Fylkesmannen

Resultat av overvaking av miljøtilstanden i resipienten skal rapporterast elektronisk til Fylkesmannen så snart som mogleg etter at miljøgranskingar er utført.

Data som blir skaffa ved overvaking i vatn, inklusiv sediment og biota, skal registrerast i databasen *Vannmiljø*. Data skal leverast på *Vannmiljø* sitt importformat, som er å finne på http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no. Her finst også oversikt over kva for informasjon som skal registrerast i samsvar med *Vannmiljø* sitt kodeverk.

13 Utskifting av utstyr

Viss verksemda skal gjere utskifting av utstyr i verksemda som gjer det teknisk mogleg å motverke forureining på ein vesentleg betre måte enn då løyvet vart gjeve, skal Fylkesmannen på førehand få melding om dette.

Ved all utskifting av utstyr skal verksemda nytte dei beste tilgjengelege teknikkane for å motverke forureining.

14 Eigarskifte

Viss verksemda blir overdratt til ny eigar, skal verksemda sende melding til Fylkesmannen så snart som mogleg og seinast ein månad etter eigarskiftet.

15 Nedlegging

Viss eit anlegg blir nedlagt eller ei verksemd stansar for ein lengre periode, skal eigaren eller brukaren gjere det som til ei kvar tid er nødvendig for å motverke fare for forureining. Viss anlegget eller verksemda kan føre til forureining etter nedlegginga eller driftsstansen, skal verksemda i rimeleg tid på førehand gje melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsetje nærare kva for tiltak som er nødvendig for å motverke forureining. Fylkesmannen kan påleggje eigaren eller brukaren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mogleg erstatningsansvar.

Ved nedlegging eller stans skal verksemda sørgje for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall blir teke hand om på forsvarleg måte, under dette at farleg avfall blir handtert i samsvar med gjeldande forskrift. [12] Dei tiltaka som blir sette i verk ved slike høve, skal verksemda rapportere til Fylkesmannen innan 3 månader etter nedlegging eller stans. Rapporten skal også innehalde dokumentasjon av disponeringa av kjemikalrestar og ubrukte kjemikal og namn på eventuell(e) kjøpar(ar).

Ved nedlegging av ei verksemd skal den ansvarlege sørgje for at driftsstaden blir sett i miljømessig tilfredsstillande stand igjen.

[12] Avfallsforskrifta kapittel 11 om farleg avfall

Viss verksemda ønskjer å starte drifta på nytt, skal verksemda gje melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

16 Tilsyn

Verksemda pliktar å la representantar for forureiningsstyresmakta eller dei som har mynde, føre tilsyn med anlegget til ei kvar tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslepp av desse komponentane er berre omfatta av løyvet dersom dette går uttrykkeleg fram av vilkåra i punkt 3 og punkta etter, eller dei er så små at dei må sjåast på å vere utan miljømessig verknad.

Metall og metallsambindingar:

	Forkortingar
Arsen og arsensambindingar	As og As-sambindingar
Bly og blysambindingar	Pb og Pb-sambindingar
Kadmium og kadmiumsambindingar	Cd og Cd-sambindingar
Krom og kromsambindingar	Cr og Cr-sambindingar
Kvikksølv og kvikksølvsambindingar	Hg og Hg-sambindingar

Organiske sambindingar:

Bromerte flammehemmere	**Vanlige forkortingar**
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2.2`,6,6`-tetrabromo-4,4`isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorerte organiske sambindingar	
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C_{10} - C_{13} (kloralkaner C_{10} - C_{13})	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C_{14} - C_{17} (kloralkaner C_{14} - C_{17})	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP
Einskilde tensid	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Nitromusksambindingar	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater	
Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylsambindingar (PFAS)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og sambindingar som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte sambindingar
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og sambindingar som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte sambindingar
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjeda perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske sambindingar	
Tributyltinnsambindingar	TBT
Trifenyltinnsambindingar	TFT, TPT
Dibutyltinnsambindingar	DBT
Dioktyltinnsambindingar	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP

Bisfenol A	BPA

Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre	
2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350